

Peter Lindeboom (Nunspeet, 1966) bestudeert de enige echt zelfstandige populatie Monniksparkieten in ons land, rond het Mheenpark in Apeldoorn. 'Ja, het zijn formeel exoten', erkent hij. 'Maar invasief zijn ze bepaald niet. Ze zijn wél interessant. En ook relatief makkelijk te sturen als ze overlast veroorzaken.'

M
N
I

Asiel voor exotische parkiet

Het is op meerdere manieren een on-Nederlands gezicht: midden in het Apeldoornse Mheenpark staat een boom met daarin een bouwwerk dat op de Afrikaanse savanne niet onder zou doen voor een kolonienest van een groep Weervogels. Alleen is dit nest niet geknoopt met grasstengels, maar gevlochten van kleine, op maat geknipte takjes. Naast het nest zit een al even exotisch aandoende Monniksparkiet, met knalgroen lijf en een grijs gezicht en borst. Met een takje in één klauw past hij heel behendig de lengte van het bouw materiaal aan. Als het takje klein genoeg is geknipt met de gelige haaksnavel, schuifelt de vogel langzaam over zijn horizontale tak naar een ingang aan de zijkant van de takkenhoop. Daar heeft de partner net een ander takje in het bouwwerk gevlochten. 'Die horizontale takken vlakbij de ingang zijn cruciaal', zegt Peter Lindeboom. 'Die zie je bij al die bouwwerken van Monniksparkieten.'

Wat minder 'standaard' is, is de blauwe draad die rond het nest loopt. 'Daarmee wordt dit nest in de boom gehouden' verklaart Lindeboom. 'Dit nest zat eerst vlakbij een paar huizen, aan de rand van het park. Mensen klaagden over het geluid van de Monniksparkieten, zo vlakbij hun slaapkamerraam. Toen ik daarvan hoorde, opperde ik om de nesten te verplaatsen in plaats van ze gewoon te slopen. De complete tak waar het originele nest aan verankerd zat, is toen uit de boom gezaagd en zo in deze boom vastgebonden. Dat trucje is inmiddels bij vijf nesten uitgevoerd en in vier gevallen zijn de parkieten er gewoon in blijven wonen', zegt Lindeboom niet zonder trots. 'Eén nest was uiteindelijk te groot om intact te kunnen verplaatsen.'

Exotische parkieten zijn een gevoelig punt in ons land. De iets grotere, ook felgroene Halsbandparkieten zijn zelfs een icoon geworden voor clubs als het Platform Stop Invasieve Exoten. Tegelijk lijkt er nog nooit een hard verband gepubliceerd tussen de achteruitgang van, zeg, de Boomklever of de Grote Bonte Specht, en de opkomst van de Halsbandparkieten. 'In het geval van de Monniksparkieten ligt het allemaal nóg veel eenvoudiger', bezweert Lindeboom, staand onder het gigantische nest in het Mheenpark. 'De Monniksparkiet is de enige papegaaiachtige die niet in holtes broedt. Dat heeft waarschijnlijk met zijn oorsprong, op de pampa's van Zuid-Amerika te maken. Er groeien daar nauwelijks dikke bomen, dus dan moet je als parkiet wat anders verzinnen. Dat zijn dus dit soort zorgvuldig gevlochten nesten geworden. De enige vogel waar de Monniksparkiet nog enigszins mee zou kunnen concurreren is dan ook Ekster. Je ziet ook wel dat de parkieten oude eksternesten uitbouwen. Maar concurrentie om nestholtes is er per definitie niet met bij deze soort. Andersom heb ik al wel gezien dat andere soorten juist de bescherming zoeken van de Monniksparkieten. In dit nest zat op een gegeven moment een Eekhoorn, die de groene chaperonnes blijkbaar wel kon waarderen.' Lindeboom wil maar zeggen: er is geen aantoonbare reden om niet

enthousiast te worden van deze, zoals hij ze noemt, gezellige parkieten. 'De enige serieuze klacht die je kan hebben is hun geluid', zegt hij, wanneer een groepje jonge vogels zich luid roepend bij de twee bouwende vogels voegt. 'Maar zeg nou zelf, dit klinkt toch gewoon leuk? Vergelijk dat eens met een groepje alarmerende Eksters, of een groep Zwarte Kraaien? Geluidsoverlast zit voornamelijk tussen de oren van mensen, denk ik. Ik heb wel eens met mensen staan praten die zogenaamd klaagden over de Monniksparkieten. "Hier, moet je horen wat een herrie", zeiden die op een gegeven moment, terwijl er nota bene wat Eksters begonnen te alarmeren.'

Lindeboom heeft vooral waardering voor de overlevingsdrang van de Monniksparkieten. 'Deze vogels komen van oorsprong van een dierenhandelaar hier in de buurt. De man had ze los rondvliegen, omdat ze toch altijd weer bij hem terugkwamen om voer. Maar toen hij met zijn handel moest stoppen, kreeg hij het niet voor elkaar om de vogels weer te vangen. Uit de nakomelingen van die groep van een stuk of twintig ontsnapte vogels is uiteindelijk deze kleine populatie ontstaan.'

Er zijn nog een paar andere plaatsen in Nederland waar Monniksparkieten rondvliegen. 'Maar dat zijn allemaal dieren die nog afhankelijk zijn van bijvoeding door mensen. Bij mijn weten is dit de enige populatie van vogels die het helemaal zelfstandig redt. En dat is een hele prestatie. Anders dan de Halsbandparkieten zijn de Monniksparkieten van nature nauwelijks kouwgewend. In een warme stad als Barcelona is de populatie Monniksparkieten net zo snel gegroeid als de Halsbandparkieten bij ons. Maar deze groep Monniksparkieten in Apeldoorn schommelt nu al jaren rond enkele tientallen exemplaren.'

De interesse van Lindeboom voor de vogels werd écht serieus toen hij in 2013 ontdekte dat er ook enkele jonge exemplaren rondvlogen. 'Vanaf dat moment was het duidelijk dat dit een potentieel blijvende populatie zou kunnen worden.' In de nestboom boven ons hoofd wijst Lindeboom op de twee vogels die in de opening onderin de takkenberg twijgjes aan het vlechten zijn. 'Dat zijn duidelijk volwassen exemplaren. De drie daarboven, met die feller groene kleur en die wat rondere koppies, dat zijn de jongen van dit voorjaar. Pas in hun

O E K L E I

Wetenschapjournalist Rob Buiter maakt voor diverse media reportages over vogels en vogelaars. In de rubriek 'In de Klei' doet hij voor Sovon-Nieuws verslag van zijn ontmoetingen in het veld. Foto's zijn, tenzij anders vermeld, ook van Rob Buiter

derde kalenderjaar gaan de vogels meedoen aan de voortplanting. Nu zijn ze nog in de leer bij de oudere vogels. Ik heb echt het idee dat ze vooral het vlechten van nesten een paar jaar moeten afkijken van de oudervogels.'

'Er gaat heel veel energie zitten in de nestbouw. Dit nest is een typisch winternest. Dat zie je onder andere doordat de nestopeningen aan de zijkant zitten en op het zuiden gericht zijn. Dan vangen ze optimaal de warmte van de zon om het in ons - voor hen toch extreem koude - land een beetje aangenaam te houden. Daarnaast maken de vogels aparte broednesten waar meerdere paartjes tegelijk een nestkamer kunnen hebben. Dat zijn nesten met de opening ergens aan de onderkant, zodat bijvoorbeeld Zwarte Kraaien of Kauwen er niet zo makkelijk in komen.'

De onvoorstelbare hoeveelheid energie die de vogels schijnbaar in de nestbouw steken maakt het volgens Lindeboom mogelijk om de populatie ook in de hand te houden, zou dat nodig zijn. 'Als je de nesten verwijdert zullen de parkieten eerst een lange tijd moeten gaan bouwen voor ze weer aan voortplanting gaan denken. Deze exoten zijn geen beschermde vogels voor de Nederlandse wet, dus het verwijderen van nesten mag strikt genomen gewoon. Maar het hoeft natuurlijk niet. Wij hebben hier laten zien dat je ze ook gewoon kunt verplaatsen naar een plek waar ze minder geluidsoverlast veroorzaken. En over de reproductie hoef je je ook niet zo snel zorgen te maken. Waar de literatuur het heeft over zeven tot zelfs twaalf uitgevlogen jongen per legsel, zie ik dat er in deze populatie maar twee tot drie jongen per nest uitvliegen.'

Iets verderop laat Lindeboom nog een tweede nestboom zien, aan de rand van een schoolplein. Ook daar wordt druk gewerkt aan het fatsoeneren van het winternest. De kinderen in hun speelkwartier hebben vooral oog voor elkaar en voor hun voetbal, maar de juffen reageren enthousiast als ze horen waar die twee vogelaars naar staan te kijken.

'Ik snap de weerzin die je zo vaak hoort tegen exoten niet zo goed', besluit Lindeboom. 'Natuurlijk, als ze een bedreiging vormen voor inheemse soorten wordt het een ander verhaal. Maar als je nou ziet hoeveel soorten er door menselijk toedoen uit ons land zijn verdwenen, waarom zou je dan niet enthousiast worden wanneer zo'n leuke soort als de Monniksparkiet met een klein beetje hulp van de mens ons land weet te vinden?'

